

'adviseurs': jhr. mr. R. Groeninx van Zoelen die bij het bezweren van de crisis een belangrijke rol gespeeld had, en een van diens schaarse volgelingen, dr. M. R. J. Brinkgreve.¹ Brinkgreve was nog steeds lid van het miniem kleine, door Groeninx geleide groepje, dat zich nogal pretentief 'De Vuurslag' noemde. Groeninx die zich tussen de twee wereldoorlogen zeer beijverd had in fascistische c.q. rechts-autoritaire kringen, kreeg nu ruim de gelegenheid, zijn denkbeelden in *De Unie* te ontvouwen; het blad stond spoedig vol met in een hoogdravende stijl geschreven historische bijdragen die aan zijn pen ontvloeid waren; soms liet hij ellenlange beschouwingen afdrucken die hij in de jaren '30 op schrift gesteld had en die toen niemands aandacht getrokken hadden. Dat werd gecombineerd met artikelen van anderen over Nederlands-Indië, over 'nationale' thema's en over een nieuwe structuur van de landbouw, van de woningbouw, van de jeugdzorg, enzovoort, enzovoort. Aldus werd getracht, aan het begrip 'Nederlands socialisme' dat de Nederlandse Unie sinds de herfst van '40 in haar vaandel voerde, de nodige inhoud te geven.

In die beschouwingen over de toekomst staken als regel elementen die strookten met sommige Duitse denkbeelden. 'Ik herinner mij', schreef Groeninx enkele jaren later,

'dat er tenslotte op voorstel van de Quay tot een soort rantsoenering der 'misse' artikelen werd overgegaan - ik geloof dat men overeenkwam dat er twee per nummer in moesten staan . . . Meest werd er in de redactievergadering nog wat afgeslepen en zocht men naar een of ander pikant bericht om aan het geheel een wat fleuriger voorkomen te geven . . . Ik hoor bij die gelegenheden de Quay nog zeggen: 'Heeft er niet iemand nog een pepertje tegen de NSB?''²

Men moet, dunkt ons, het begrip 'misse' artikelen niet zo interpreteren dat puur voor de schijn beschouwingen opgenomen werden waarmee de Unieleiding het principieel niet eens was. Er stond Homan en de Quay een meer 'organisch' opgebouwd, nogal autoritair bestuurd Nederland voor ogen (men ging dat dan ook in samenwerking met Nationaal Front voor-

¹ In stukken die in die tijd van het Algemeen Secretariaat van de Unie uitgingen, staan Groeninx en Brinkgreve als enigen als 'adviseurs' vermeld, maar Homan en de Quay wonnen uiteraard ook de adviezen van anderen in. Tot hen behoorden mr. L. G. Schlichting, hoofdredacteur van *De Tijd*, dr. J. H. van Royen, hoofdambtenaar van Buitenlandse Zaken (die begin '41 uit zijn gevangenschap ontslagen werd) en kolonel H. Koot, de latere commandant van de Binnenlandse Strijdkrachten.

² R. Groeninx van Zoelen: Verslag over de Nederl. Unie (7 febr. 1945), p. 15 (CNU, II b).